

Miféle szerzet vagy te?

Beszélgetés Barak Lászlóval

Végigolvasva az eddigi köteteidet és követve a publicisztikádat, az ember óhatatlanul felfigyel a kettőben megtalálható párhuzamokra. Most nem is elsősorban a nyelvhez való viszonyra gondolok, vagy a témák bizonyos átfedéseire, hanem a dolgok megtisztításának az igényére. A költészetedben látványosan megy végbe a fokozatos leszámolás a költői szerepnek tulajdonított kítüntetett pozícióval, a pátozzsal és retorizáltsággal, miközben úgy tud „közösségi” maradni, hogy átértelmezi a képviseleti költészet hagyományait. A publicisztikádban mintha hasonló ív rajzolódna ki...

Amióta az eszemet tudom, sokkal inkább voltam individualista, mint „közösségi” ember. Természetesen nem azért, mert nem tartom fontosnak a közösséget mint fenomént. Világos számomra ugyanis, ha akarsz, ha nem, mindenképpen tartozol, tartoznod kell valamilyen közösséghez. Tudatosítod-e ezt a ténytet, avagy sem, egyre megy. A kítüntetett pozíciókkal, a szemforgatással, a patetikus szerepjátszással viszont gondom volt mindig. Leginkább másokéval persze. Talán mert olyan családban nőttem föl, szocializálódtam, ahol soha nem volt jellemző az alakoskodás, a vallási vagy egyéb közösségi pátozz. Annál inkább az egyenes beszéd, az őszinte gesztusok, akár komoly, már-már kegyetlen konfliktusok árán is. Következésképpen soha semmilyen közösséget nem igyekeztem arra ki/használni, hogy a művészi vagy közéleti karrieremet egyengessem, és fordítva... Logikus hát, hogy az életművemben tematikailag és persze a nyelvi eszközök szintjén is folyamatosan rezonál mindez. Műfajra való tekintet nélkül.

A verseim, illetve a „versnyelvem” vonatkozó fejlődése is nagyrészt a „természetemnek” köszönhető tehát. Na és annak, hogy jó esetben a pályán eltöltött idővel egyenes arányban vetkőzi le az ember a manírjait és változik a verseszménye is. Ez persze nem azt jelenti, hogy a magyar és a világirodalom örökérvényű opusait nem tartom nagyra, vagyishogy nem tartom az értékrendem fundamentális alkotóelemeinek. Csak épp nem törekszem a megismételhetetlen megismétlésére. Másrészt ugye a huszonegyedik század közönsége nem érti, nem is értheti ugyanazt és ugyanúgy, mint az évszázadokkal ezelőtti felmenői.

Kétségtelen, pályám 2000 előtti szakaszában sokkal inkább volt a költészetem képviseletinek definiálható, vagyis közösséginek, mint később. Különös tekintettel a *Retúr a pokolba* című „genszterkönyvemre”, vagy a legutóbbira, a *Halálnepperre*. Amelyek ugyan sze-

repverseket tartalmaznak, csakhogy antihősök szólnak bennük a közönséghez. Ez egészen biztosan azért van így, mert úgy éreztem, az 1989-es rendszerváltás után közvetlenül, de főként tizenöt-húsz évvel a kollektizmus összeomlása után a költőnek meglehetősen snassz tevékenység holmi társadalmi vargabetűk kiegyenesítésén munkálkodnia, holmi önjelölt szakszervezeti tótumfaktumként egyéni és közösségi problémák megoldásával viaskodnia. Sem patetikus küldetéstudatot mímelve, sem pedig a megfellebbezhetetlen vátesz szerepében tetszelegnie. Hiszen mindkét esetben nevetségessé válik. Ha normális az aktor, akkor ön maga előtt is, ha pedig nem, akkor a „szakma” előtt, minimum. De az utókor számára mindenképpen.

Az írásaidra vonatkozó kritikákból egyértelműen a 2000 utáni köteteid jelennek meg magaslati pontokként. Te mit tartasz a legfontosabbnak? Van egyáltalán ilyen, vagy nem teszel különbséget az általad megírt szövegek között?

Épp azt tartom a legfontosabbnak, hogy nem az ifjúkori műveket tartja a közönség pályám magaslati pontjainak. Ez esetben, egy vicces klisével élve, a visszafejlődés esete forogna fenn. Magam is úgy gondolom, negyvenéves korom után lett belőlem „kalaposinas”, azaz költő...

Hogy viszonyulsz a(z irodalmi) kritikához?

Szerintem az irodalmi kritikára tulajdonképpen a befogadó közegnek van szüksége. Nehogy félreértsen és nagyképűnek tartson bárki is ezért a véleményért. Bár, aki ismer, tudhatja, soha nem szenvedtem önbizalomhiányban. Legfeljebb nem minden korszakomban volt erre egyformán okom... De komolyra fordítva a szót, ha egy íróember tudja, mit akar, és azt is tudja, hogyan, milyen stílusban, nyelvezettel képes a lehető legteljesebben, elsősorban ön maga számára megformálni a mondanivalóját, nincs igazán szüksége külső szakmai segítségre. Nem mintha ártana, ha helyenként jelzik neki az erre hivatottak, de akár a nem hivatottak is, hogy értik vagy nem értik, netán félreértik, hogy mit akar, és mit csinál... Úgy látszik, az én esetemben tudják a kritikusok vagy nem, hogy *kivagyokén?*, vagy kicsodák ők, mert annak ellenére, hogy kb. harminc éve a pályán vagyok és több mint húsz kötetet jegyzek, egy kezemen meg tudom számolni a rólam, illetve köteteimről szóló kritikákat. Már amelyek kimerítik az irodalmi kritika fogalmát, megfelelnek az irodalmi kritika kritériumainak. A fülszövegek alapján is megírható recenziókat ugyanis természetesen egyáltalán nem veszem komolyan, tehát nem is számíthatom be. És az olyan írásokat sem, amelyek egy-egy, valamikor a pályám kezdetén kitálat definiációt, kliséit szajkóznak. Például azt, hogy elsősorban közéleti költő volnék. Ami pedig ennél is rosszabb, a szókapcsolat „napipolitikai” értelmében...

Van azonban a kritikának kétségkívül kanonizáló szerepe is. Minél többször foglalkoznak egy művésszel, annál inkább alakul ki róla, illetve munkásságáról egy olyan képzet, hogy irodalomelméleti szempontból megkerülhetetlen. Persze mindez attól függ, melyik kánon kritikusa méltatja figyelemre az embert. Merthogy az egyetemes kánon egyébként soha nem jelen idejű. Az egyetemes kánon majd valamikor a jelen idejű kánonok kritikai szintizéséből alakul ki. Ilyen szempontból kár lenne tagadnom, fontos, hogy az emberrel, vagyis műveivel foglalkozzanak a kritikusok. Bármilyenek legyenek is. Csakhogy ez a gyakorlatban jellemzően úgy működik, hogy maga a kritika potenciális tárgya, vagyis az alkotó maga is tesz azért, hogy észrevegyék. Nem a folytonos nyomulásra, az idétlen és gátlástalan törleszkedésre gondolok, hanem a jó értelemben vett marketingre. Amely bizony nem csupán a könyvkiadók feladata, kötelessége, hanem a mindenkori szerzőé is. Ebben a saját személyes marketingben voltam én mindig is majdnem tétlen, mondhatni

hanyag. Ellentétben számos pályatársammal, akik pályájuk kezdete óta tudatosan építik ilyen szempontból is az életművüket. Nyomulnak ezerrel a kapcsolatépítésben, elküldik köteteket az általuk kiszemelt, éppen divatos kritikusoknak. Sőt, ami viszont már számomra gáz, ilyen-olyan díjak kijárására is képesek. Én meg, lám, nem igazán aktivizálódtam ilyen téren soha. De figyelem, ezzel nem azt állítom, hogy az efféle magatartás lesajnáló. Azt aztán meg végképp nem, hogy minden karrierjét tudatosan építő szerző holmi dilettáns könyöklő. Arról beszélek csak, hogy én, ha meggyőződésem szerint lett is volna mivel „házalnom” a piacon, nem vettem a fáradságot. És ez bizony hiba volt. Bár ez most már így is marad. Egy bizonyos koron túl ugyanis úgysem képes már megváltozni az ember. Ha pedig nem is akar, akkor meg szinte lehetetlen...

Gyakoriak a palimpszesztszerű visszatérések a köteteidben, egy-egy régebbi versed néha radikálisan újraértelmeződik az új kontextusban...

Hát igen, lehet ezt a módszert újrahaznosításként is definiálni, de nem erről van szó. Sokkal inkább arról, hogy, amint természetileg nem igazán képes változni az ember, az élethelyzetek, az ismeretek, információk gyarapodása, az alkotói nézőpontok, lelki állapotok folyamatosan változnak a tudatra ébredéstől mindhalálig. Így maguk az opusok is. Már ha a szerző nem gondolja önmagáról, hogy kőbe vésett, megkérdőjelezhetetlen, megfellebbezhetetlen művek létrehozója, tulajdonosa. Bennem eredendően szarkasztikus, groteszk, kétkelő világlátásom miatt is van olyan igény, hogy bizonyos időközönként átértékeljem, amit megcsináltam. Anélkül persze, hogy meg akarnám tagadni azt, amit már egyszer közreadtam. Ráadásul jól is esik az efféle kísérletezés. Hol lerombolom, amit már fölépítettem, hogy aztán a majdnem teljesen másként újraépített szerkezetben otthonosabban mozogjak, mint évekkel ezelőtt az eredeti műben. Hol csak cizellálok a cizellálandó homlokzatot, fölsöpröm például a hátsó udvart, hogy jobban érvényesüljön, másként hasson az a valami, amit én per pillanat lényegesnek tartok. Egyrészt személyes jellegű önkényes játék ez, másrészt lehet akár tudatos provokáció. Szóval érdekel minden dolgoknak a fonákja is. A magamé meg pláne.

A címadási szokásaid általában jócskán meghökkentik a gyanútlan olvasókat. Volt egy ismerősöm, aki az „És ha mégis ringó” fölött hetekig ingatta hitetlenkedve a fejét. Honnan jönnek a provokatív kötetcímeid?

Abból a versnyelvből, amit meghatározott és folyamatosan alakított a kulturális, ezen belül pedig természetesen elsősorban az irodalmi élményeim által determinált alkotói ízlésem. És ez nemcsak a verseimre, hanem a publicisztikámra is áll. Szerintem tehát nem ötletszerű, nem öncélú, nem kizárólag a meghökkentésre törekvő a címadási módszerem. Sokkal inkább egyfajta ajánlott megfajtési kódként kezelendő, akárcsak valamennyi általam közreadott textus. Hogy vannak olyan konzumensek is, akiket hitetlenkedő fejjelre készítek? Istenem, talán a címen kívül még néhány kötetbeli verssel is meg kellene ismerkedniük. Bár találkoztam olyan, úgymond mélykonzervatív, vagyis szerintem hivatásos szöveggyártónak szegődött „olvasóval” is, aki, miután elolvasta a *Retúr a pokolba* című „gengszterballadát”, közölte velem, ha rajta múlna, ledaráltatná a kötet valamennyi példányát és örökre kitéltana a magyar irodalomból. Minő szerencse, hogy sikerült az illetőnek diplomatává avanzálnia... Mármost, ugye világos, hogy eszembe sem jutott ennek a nyilván romantikus magyar dalköltészeten fölnevelkedett és politikailag betárazott csókanak elmagyarázni, hogy hétpróbás gengsztereket, többszörös gyilkosokat idéző szerepversekben nem szólíthatják meg egymást a versbeli aktorok úgy, hogy „kérek alássan, kedves édesanyám”, meg „instállom”, és nem azt mondják, ha dühöseik, hogy „a kutya fáját neki” stb.

A gyerekverseid nagy népszerűségnek örvendenek. Néhányat meg is zenésítettek, ezzel egyben értelmezve is a szövegeket. Mennyire tudsz azonosulni velük? Gondolsz magadra úgy (is), mint gyerekversek költőjére?

Hogyne tekinteném magamat gyerekversek költőjének is. Annál is inkább annak tekintem magamat, mivel, amint te is jelzed, évtizedek óta népszerűek az *Időbolt* című kötetem gyerekversei. A célközönség, vagyis a gyermekek körében, de a szakmán belül is. Ellenkező esetben nyilván nem szerepelnének számos magyarországi és hazai tankönyvben is. És jegyzett antológiákban. De a Kaláka meg Halász Judit sem nyúltak volna utánuk, hogy csak a legkomolyabb „felhasználókat” említsem. Azon a számtalan szülőn, pedagóguson kívül, akik rendszeresen gyermekeik, tanítványaik kezébe adják a kötetet. Ezért néha bizony az is eszembe jut, de kizárólag nagy ritkán előforduló depresszív pillanataimban, hogy a gyerekverseim tulajdonképpen elfedik az egész életművet. De ha így is van, semmi gond, mert hiszen az ember miután kiadja a kezéből a műveit, azok úgylis elkezdik saját életüket élni. És ez így van jól.

Fel tudsz idézni olyan irodalmi élményedet, amely továbbvitt vagy megváltoztatta a világhoz való viszonyodat?

Na most, hogy őszinte legyek, több pályatársamhoz hasonlóan, nyilván képes lennék itt kitalálni valamilyen romantikus vagy meghökkentő, leginkább persze önfényező sztorit, de erre a kérdésre azt kell felelnem, hogy nincs ilyen konkrét irodalmi élményem. Már ami megváltoztatta volna a világhoz való viszonyomat. Ifjú költőként például számos minikorszakom volt. Volt számos Ady, József Attila, Nagy László nyomán született utánérzésem meg minden. A 19. és 20. századi magyar klasszikusokat elolvastam vagy olvastam mind egyiküktől a maga idejében, sőt talán fiatalabban is, mint kellett volna. Móricztól a Forr a bort például kb. tizenhárom évesen olvastam... Aztán már huszoneves voltam, amikor eljutottam az amerikai irodalomig Faulkner, Hemingway, később Mailer, Truman Capote, Márquez, Cortázar, később Auster, B. E. Ellis és sokan mások műveihez. Közben, viszonylag későn, majd harmincévesen fedeztem fel Kurt Vonnegutot, akit a mai napig imádkok, és némi költői túlzással a földkerekség legjobb írójának tartok. Mert úgy képes véresen komoly lenni minden egyes sorában, hogy elsírod magad, de közben rázkódsz a röhögéstől. Úgy kiábrándító, hogy érdemes miatta élni, annyira utálja az ostoba emberiséget, hogy a sárga földig képes megalázkodni érte, és a legparányibb pozitív emberi gesztusnak is képes monumentális obeliszket gründolni. Mindennek tetejébe pedig utánozhatatlanul könnyed, zavarba ejtően szellemes, egyszersmind a legcsekélyebb képmutatástól és pátosztól mentes.

Emlékszel még az első versed megjelenésére?

Arra nem emlékszem, de az első kötetemére igen. *Sancho Panza szomorú* címmel a Madáchnál jelent meg, más kiadó akkor még nem létezett, nem is létezhetett... Amikor megtudtam, hogy a kassai nyomdába került a kézirat, egészen addig, amíg meg nem jelent, azon agyaltam, mi lesz, ha leég a nyomda. Nem égett le...

A széppróza soha nem vonzott?

Írtam szépprózát is, csak nem eleget. Az *Üzenet a partról* című novellámat valamikor a nyolcvanas évek végén az Irodalmi Szemle hozta le, aztán a rendszerváltásig még néhányat. Mindegyik szerepel a *Csapdában* című próza-publicisztika kötetemben, amely az általam jegyzett Nap Kiadónál jelent meg 1998-ban. Az *Üzenet a partról* ráadásul olyan népszerű lett, hogy sokszorosított (stencilezett) formában mintegy szamizdatként terjesztették Dunaszerdahelyen és környékén. Fel is akartak jelenteni miatta néhányan, akik magukra vél-

tek ismerni az írás fikatív hőseiben. Talán nem csak azért volt ilyen forradalmian frenetikus a népszerűsége, mert tényleg volt némi diktatúraellenes groteszk felhangja...

Mennyire győzhető a naprakész újságírás mellett a költészet? Van valamilyen bevált módszered? Vagy inkább korszakaid vannak, amikor – ahogy költőinterjúkban gyakran olvashatni – „műszáj verset írni”?

A költészet szerintem minden gond nélkül győzhető a naprakész újságírás mellett. Főként, ha az ember nem privát szenvedéstörténetként éli meg, hogy az újságírásból él... Ami nem győzhető az újságírás mellett, az a prózaírás. Merthogy nagyságrenddel időigényesebb a versírásnál. Csak ezért nem folytattam egyelőre ígéretes prózaírói pályámat – jegyezhetném itt meg némi öniróniával. Egyébként verset sem írok minden reggel meg este, de van, hogy hónapokig, sőt évekig egyáltalán nem. Ha időközben föl nem kér egy-egy irodalmi lap szerkesztője. Ami nem azt jelenti, hogy holmi alkalmi költész lennék. Csak éppen szeretem, ha feladatot kapok. Szóval verseket általában egy előre megtervezett, kialakított kötetkoncepcióba írok. Ezért miután belekezdek, általában nem is évekig tart a munka, hanem legfeljebb néhány hónapig.

Publicisztikában következetesen kipécézel mindent, ami hazug vagy szemfogató. Sokan megbélyegeznek miatta, olyanok is, akik nem is olvassák...

Szerintem a hazug és a szemfogató individuumok bélyegeznek meg a közéleti publicisztikám miatt. De ez teljesen rendben van, hiszen a közéleti publicisztikának az az egyedüli lényege, sőt létjogosultsága, hogy szembesítse a célszemélyeket önmagukkal, a tetteikkel, gesztusaikkal. Azon kívül, hogy jó esetben hírmagyarázatként is szolgál minden egyes jól megírt vélemény. Meggyőződésem, hiszen a legfrekvenciáltabb szlovákiai magyar internetes hírportál, a Paraméter szerkesztőjeként percre készen ellenőrizni tudom, hogy olvasóim legalább fele azért olvas, mert utál, a másik fele pedig azért, mert szereti, amit csinállok. Ettől nagyobb sikerélmény nincsen szerintem egy közíró számára. Akik meg annak ellenére is megbélyegeznek, hogy nem olvasnak, azok képezik a mindenkori zaccot: sértődött politikusok, pártkatonák, sznobok, félművelt nyaloncok, irigykedő dilettánsok stb. Ők teljességgel érdektelenek számomra.

Könyvkiadással is foglalkozol. Milyen késztetésből vágta bele? Hogy alakult ki a kiadó mai profilja?

Azért foglalkozom könyvkiadással, mert ez az a tevékenység, amit a legkevésbé tudok elrontani. Nem szoktam magamnak sem hazudni, ezért nem lettem a rendszerváltás után politikus. Pedig akár az is lehettem volna. Alkalmatlan vagyok azonban hosszú időn át igazodni. Még az általam kreált, fundamentálisnak szánt szabályokhoz sem. Gépészművelő – ami egyébként az alapképzettségem – is azért nem lehettem, mert kassai iparistaként egyetlen percig sem érdekelt, amit meg kellett nagy nehezen tanulnom. Diákként olvastam, csajoztam, kocsmákban lógtam inkább, meg csacska versezeteket írogattam magamnak és az Acéltoll című diáklapnak. Érettségi után rögtön újságírónak szegődtem, eltöltöttem egy fél szemesztert a pozsonyi Comenius Egyetemen is zszurnalisztika szakon, hogy aztán otthagyjam az egyetemet meg az újságírást is, mert úgy éreztem, korlátozva van a szólásszabadságom. A rendszerváltásig népművelőként dolgoztam aztán. Illetve Dunaszerdahelyen a Járási Népművelési Központban szerkesztő-fordítóként. A rendszerváltás után aztán többedmagammal lapot alapítottam, újságírónak álltam újra.

Később, több műfajú szerzőként világossá vált, hogy az egyedüli értelmes foglalatosság számomra egy könyvműhelyben dolgozni, és újságírás mellett. A profilról annyit,

hogy jellemzően szlovákiai magyar szerzőkre összpontosítunk, konkrétan olyan művekre, amelyek vitathatatlanul irodalmi és tudományos értéket képviselnek, ám épp emiatt soha nem lehetnek olyan piacképesek, mint a gagyi, nyálas szappanoperákra hajazó lektűr. Kiadóvezetőként nem panaszkodhatom, a legrangosabbnak számító szlovákiai magyar szerzők mindegyike megjelent már a dunaszerdahelyi Nap Kiadónál.

Íróként meg akarod változtatni a világot?

Nyilván egyértelmű a fentiekből, hogy soha nem volt küldetéstudatom. És ha netán valami efféle ízé meg-megmoccant is bennem, mindjárt odaálltam a tükör elé, és már el is múlt. Számomra az „íróság” se arról szól, hogy az ember megváltsa a világot. Az írói létforma számomra egy olyan önkifejezési lehetőség, technika, amellyel az ember önmagának kísérel meg bebizonyítani, hogy nem egy fogalmatlan ösztönlény. Ami persze egyáltalán nem azt jelenti, hogy aki nem ír, az fogalmatlan ösztönlény lenne. Hiszen az önkifejezésnek számos egyéb formája van: zene, ének, tánc, képzőművészet, de bármilyen egyéb vállalt feladat becsületes és szakavatott elvégzése, a gyermeknevelés, a szolidaritás, az empátiakészség, az egészséges kíváncsiság, és sorolhatnám még oldalakon át. Szóval íróként én csak arra törekszem, hogy az általam megszabott szint alá soha ne süllyedjek. És ha így létrejön egy olyan mű, ami a befogadó közegben visszhangra talál, netán bármilyen emberi irányba megmozdul általa a világ, úgy, hogy egy cseppet megmozdította az olvasó mikrovilágát is, akkor rockandroll...

Egy veled készült interjúban azt mondtad, hogy nehezen viseled az irányítást, és nehezen tudod elképzelni magadat csoportok tagjaként. Szabadságszerető ember vagy. De a szabadság fenntartásának szinte mindig komoly ára van...

Ez van, de ez az eddigiekből is egyértelmű talán. Merem remélni, hogy mások is így gondolják. Már akik ismernek, ráadásul személyesen. Igenis, szabadságszerető, és ami ezzel jár, akár ballaszt akár nem, kellőképpen önző és szókimondó vagyok. Meg is volt ennek az ára mindig, és meg is lesz. Pályafutásom során számtalan emberrel összehozott a sors, és voltak sokan, akik képesek voltak ezt kibírni. Név szerint föl tudnám sorolni azokat, akik érdekből, valamilyen erkölcsi, de legtöbbször kézzelfogható haszon reményében..., de minek állítsak az efféléknek emléket. Valamivel kevesebben, jó, talán sokkal kevesebben vannak azok, akik nemcsak kibírtak, kibírnak, hanem barátjuknak tartanak, hogy ne mondjam, szeretnek. Az előbbieket a törleszkedő sunnyogók, haszonleső törtézők, a képmutatók, a konjunktúralovagok, szóval csupa szokványos, ám lényegtelen figura. Ezért soha eszembe nem jutott tőlük hálát, de még csak együttérzést sem elvárni semmiért, amit kaptak tőlem, mert vagy eleve ordított róluk, hogy kicsodák, vagy pedig az első krízishelyzetben kiderült. A barátaimról meg mit mondjak. Ők csak úgy vannak, mint az ajándékok. Bár, kétségkívül, nem annyira fölöslegesek, mint amilyenek az igazi ajándéknak lennie kell. Sőt!

Van olyan időszak az életedben, amelybe, ha lehetne, szívesen visszatérnél?

Nem tudom. És nem is akarok ilyesmin gondolkodni. Tulajdonképpen nem volt olyan korszakom, sem magánemberi, sem pedig művészi, amelyben nem éreztem volna magamat jól. Illetve, persze hogy voltak hullámvölgyeim, hajjaj, de viszonylag jó a túlélőképességem. Lelki szempontból elsősorban. Talán azért, mert mindig is a mának éltem. És nem túlélni igyekeztem az aktuális jelent, hanem megélni. A családomon, a szűkebb baráti körömon belül, vagyis a magánéletemben épp úgy, mint a mindennapi munkámban, de még az öncélú semmittevésre is vonatkozik ez.

Mit jelent számodra a 60. születésnapod?

Mit jelent számomra? Talán azt volna értelme firtatni, mit jelent mások, szűkebb és tágabb környezetem számára. Ezt kutatni viszont a legkevésbé az én dolgom. Különbö is csak annyiban érdekel, amennyiben képes vagyok magamban bölcsen elnyomni a vonatkozó kíváncsiságot. Vannak egyébként elképzeléseim... Lehet, hogy majd egyszer még meg is örökítem őket? Ki tudja. De, hogy ezt a kérdést se kerüljem meg, a 60. születésnapom után egy nappal bementem a dunaszerdahelyi szociális biztosítóba és kérvényeztem karkedvezményes nyugdíjazásomat. Azt gondoltam ugyanis, most már egy ideig – remélem, még jó ideig – próbáljon engem eltartani az állam, ha már nekem 19 éves koromtól kezdve kénytelen-kelletlen finanszíroznom kellett. De egyáltalán nem kell ám örömködni nyugdíjba menetelem okán. Arra ugyanis bárki mérget vehet, hogy ugyanúgy, mint eddig, továbbra sem maradok nyugton.

Bada-2

